

Над 11 млрд. евро от инвестициите на пенсионните фондове са извън България, депутати отказват да върнат поне част от тях

- Country: Bulgaria
- Source: 24 Часа; Print Media; [p.8](#), [p.9](#)
- Date: 02-03-2026

Инфраструктурни проекти могат да увеличат значително плащанията от пенсионните компании към хората, в същото време не се отразяват на дълговете на държавата

Над 11 млрд. евро от активите за т.нар. втора пенсия на повече от 4 млн. българи са инвестирани в различни финансови инструменти извън страната. И реално не работят за развитие на българския капиталов пазар и икономика, а за чужди.

Причината е, че българският капиталов пазар е прекалено тесен за обема средства, които частните пенсионни фондове инвестират в различни финансови инструменти, за да осигурят максимално висока доходност за клиентите си. За последните три години тя е 2,8 млрд. евро -сума, която е чиста печалба за всички осигурени и е разпределена по персоналните им партии. В момента универсалните фондове управляват близо 16 млрд. евро спестявания за втора пенсия. Като 70% от тези пари се инвестират извън България, показват отчетите на дружествата.

Голяма част от тези над 11 млрд. евро могат реално да се върнат като инвестиции в България. И освен да носят полза за българската икономика, да се увеличават и с по-високи темпове.

Което логично води и до по-висока втора пенсия за бъдещите пенсионери

Една от основните възможности е да се разреши на дружествата да инвестират до 10% от активите на фондовете в инфраструктурни проекти. Това обявиха в отворено писмо до политиците от Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, от асоциацията на управляващите дружества, тази на лицензираните инвестиционни посредници, асоциацията за дялово и рисково инвестиране, както и предприемаческата асоциация. То бе разпространено, след като депутатите отложиха гласуването на промените в Кодекса за социално осигуряване.

В тях се предвижда въвеждането на мултифондове. чрез които реално спестяванията за втора пенсия да се увеличават по-бързо, отколкото досега. Като най-консервативната прогноза, правена в анализите на Комисията за финансов надзор, предвиждаше размер на втората пенсия над 730 евро на месец, ако на пенсионните компании се разреши създаването на мултифондове.

Препъникамък обаче се оказва възможността до 10% от средствата във фондовете да могат да се инвестират в инфраструктурни обекти-училища, детски градини, ВиК мрежи, магистрали, пристанища и други обществено значими обекти.

ПП-ДБ оттеглиха подкрепата си за законопроекта, като дори предлагат да отпадне неизползваната вече 17 години възможност за инвестиции в дългови книжа, издадени или гарантирани от банки с над 50% държавно участие, а такава у нас е само ББР. Според депутата Венко Сабрутев подобни инвестиции имат корупционен риск. След неговото изявление депутатите отложиха приемането на системата от мултифондове, въпреки че промените се обсъждат над 10 години и чуждестранният опит доказва добрите резултати.

Всъщност инвестициите в инфраструктура не са безконтролно „изсипване“ на средства в различни проекти. На пенсионните фондове не се позволява директно инвестиране в конкретни обекти, а всичко трябва да минава през различни емитирани финансови инструменти на фондовата борса - изцяло частна инвестиция, без никакво участие на държава. Което пък отделно гарантира, че няма да се отрази на бюджетния дефицит.

Според промените в КСО, за да инвестират пенсионните фондове в инструменти за инфраструктура, тези инвестиции - облигации, акции или фондове, трябва да бъдат емитирани и търгувани публично на Българската фондова борса или на друг регулиран международен фондов пазар. Което е гаранция за пълна прозрачност на процеса

Още повече че пенсионните фондове няма да са единственият инвеститор в подобни финансови инструменти.

В международен план обикновено като основни инвеститори участват ЕБВР, ЕИБ, Световната банка. Това ново предложение не включва участие на държавната ББР. И надгражда съществуващото от 2009 г. положение за инвестиции през ценни книжа на ББР – опция, която практически не е приложима и реално не работи.

Опитът в чужбина

В условията на застаряващо население и дългосрочни ангажименти към бъдещите пенсионери пенсионните фондове по света все по-активно търсят инвестиции, които комбинират стабилност, предвидим доход и защита от инфлация. Именно затова инфраструктурните проекти - като пътища, енергийни и водни мрежи, дигитална и социална инфраструктура - се утвърждават като естествено допълнение към портфейлите на пенсионните фондове. Международната практика показва, че тези активи имат дълъг жизнен цикъл, генерират регулярни парични потоци и често са слабо зависими от краткосрочните колебания на финансовите пазари. В държави като Канада, Австралия, Нидерландия и Великобритания пенсионните фондове вече са сред ключовите инвеститори в инфраструктура, използвайки както директни участия, така и специализирани фондове, облигации и публично-частни партньорства, при стриктно управление на риска и силен надзор.

В България сега възможностите за участие на пенсионните фондове в инфраструктурни проекти съществуват, но са по-скоро ограничени и индиректни - чрез държавни и общински облигации.

Анализът на международния опит показва, че при внимателно разширяване на регулаторната рамка - с ясни лимити, изисквания за обезпечение, прозрачност и защита на интересите на осигурените лица - пенсионните спестявания могат да се превърнат във важен източник на дългосрочен капитал за инфраструктурата у нас. Подобен подход би позволил едновременно постигане на по-добра доходност за бъдещите пенсионери и ускоряване на инвестициите в ключови публични проекти, без това да води до неконтролируем риск или прехвърляне на задължения към държавния бюджет.

Точно това целят предлаганите изменения в КСО и е изключително важно да се приемат и отворят тези нови възможности за българските пенсионни фондове, както е европейския и международен стандарт.

„Смятаме, че по-голяма част от парите на българите могат да останат в България и да работят за развитието на българската икономика, включително чрез инвестиции в инфраструктура.

Тези проекти са дългосрочни, което ще даде хоризонт и на инвестициите на фондовете.

Нещо повече - част от тези проекти са и печеливши, което ще гарантира доходност на фондовете", защити промените в Кодекса за социално осигуряване председателят на КФН Васил Големански в интервю за „24 часа" в края на миналата година.

Парите на българските пенсионери трябва да бъдат инвестирани в България, категорична бе и зам.-председателят на КФН Диана Йорданова.

Инвестициите на вложения за пенсия в инфраструктура не е българско нововъведение, показва анализ на Международната организация на пенсионните надзорници (IOPS), като информацията в анализа обхваща 31 държави.

Практиката на регулациите в различните държави е разнообразна, като българското предложение спада към консервативните, става ясно от анализа на IOPS. В Хърватия например до 55% от спестяванията във високорисковите пенсионни фондове могат да се инвестират в инфраструктурни проекти.

В Швейцария пък този процент може да е 10, а в Румъния стига 15 на сто за определени проекти. Като в много от държавите няма специални рестрикции за инвестиции в инфраструктурни проекти и пенсионните дружества могат да инвестират директно в инфраструктурни компании и инвестиционни фондове (например Дания, Нидерландия, Великобритания, Канада, Австралия).

Инфраструктурните проекти са особено подходящи за инвестиции от пенсионни фондове, защото те предлагат дългосрочна добра доходност, посочва анализът на IOPS. Като правилото е, че финансираните чрез облигации проекти печелят от такси за ползването им - платени магистрала, такси за пренос на вода и пр.

В Европа вече има доста опит точно в този тип инфраструктурни проекти. Именно с частни инвестиции например през 90-те е построена околновръстната магистрала на Атина.

По този начин са изградени и се оперират и платените автостради в Италия

Подобна е практиката и във Франция. А в Нидерландия така се финансират компаниите, които строят и стопанисват най-големите търговски пристанища в държавата.

Допълнителна полза за държавата е, че финансирането на инфраструктурни обекти с участието на пенсионни фондове няма да се отрази на публичните дългове. А по този начин се запазва и финансовата стабилност на страната.